Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР.

№ 58 (7499)
СУБОТА 5 ЧЭРВЕНЯ 1943 г.

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ:

Распальваць полымя народнай партызанскай вайны!
„Уцягваць шырокія пласты совецкага насельніцтва ў захопленых ворагам раёнах у актыўную вызваленчую барацьбу“. (І. СТАЛІН).

ШТОДЗЁННА ПАПАЎНЯЦЬ РАДЫ ПАРТЫЗАНСКІХ АТРАДАЎ

Партызаны Беларусі штодзень узмацняюць свае ўдары па нямецка-фашысцкіх акупантах. Барацьба ў варожым тылу разгараецца з новай сілай. Яна становіцца ўсё больш яраснай і бязлітаснай. Народныя мсціўцы жорстка помсцяць фашысцкім нягоднікам за іх нечуваныя злачынствы. Удзень і ўночы ляцяць пад адкос варожыя эшалоны, гараць базы і склады, узлятаюць у паветра аўтамашыны. Варожымі трупамі ўсцілаецца беларуская зямля.

Беларускі народ, які па заклі-ку вялікага правадыра і палкаводца таварыша Сталіна ўзняўся на смяртэльную барацьбу з чужынцамі, не складзе зброі да таго часу, пакуль хоць адзін нямецкі акупант будзе поўзаць па нашай зямлі.

Смерць за смерць і кроў за кроў—вось баявы дэвіз змагання.

Большэвікі Беларусі арганізуюць, няспынна распальваюць партызанскую вайну, уцягваючы ў яе самыя шырокія масы.

Зусім нядаўна ў Віцебскай вобласці ўтварыліся тры новыя партызанскія атрады. Пад кіраўніцтвам смелых, ініцыятыўных камандзіраў таварышаў М., Апанаса і Паўла гэтыя атрады ўжо панеслі першыя моцныя ўдары па гарнізонах [illegible] некалькі сот гітлераўскіх забойцаў. За вясновыя месяцы партызанскія атрады Віцебшчыны папоўніліся сотнямі новых народных мсціўцаў.

У Мінскай, Беластоцкай, Гомельскай, Пінскай, Баранавіцкай, ва ўсіх абласцях Беларусі растуць, шырацца партызанскія рады. Народная вайна разгараецца з новай сілай.

Баявая задача партыйных арганізацый, камандзіраў і камісараў партызанскіх атрадаў — штодзённа папаўняць рады народных мсціўцаў, свята выконваць загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна:

«Уцягваць шырокія пласты совецкага насельніцтва ў захопленых ворагам раёнах у актыўную вызваленчую барацьбу, выратоўваючы тым самым совецкіх грамадзян ад угону ў нямецкае рабства і ад знішчэння гітлераўскімі звярамі».

Прага помсты нямецкім бандытам за іх звярыныя злачынствы расце ў народзе з кожным днём. Людзі прыходзяць у атрады, каб стаць пад баявыя сцягі партызанскай барацьбы. Абавязак камандзіраў і камісараў атрадаў —прымаць іх, здабываць зброю, абучаць і ўцягваць у актыўныя баявыя дзеянні, арганізоўваць новыя партызанскія атрады, баявыя групы.

Актывізуючы сваю баявую дзейнасць, нашы партызанскія атрады абавязаны ўсімі сіламі, усімі сродкамі зрываць фашысцкія намеры па ўгону совецкіх людзей у нямецкае рабства, выратоўваючы іх ад няволі і смерці. Патрэбна хутка адклікацца на жаданне нашых людзей быць у радах народных мсціўцаў—зброяй помсціць нямецкім нягоднікам за здзекі і гвалты.

Новае папаўненне партызанскіх атрадаў з першага-ж дня рыхтаваць да бою. Абстрэленыя, загартаваныя байцы-партызаны хай перадаюць новым народным мсціўцам свой вопыт, сваё ўменне смела і бясстрашна граміць немчуру, быць няўлоўнымі і бязлітаснымі да акупантаў.

Адначасова кожнаму камандзіру і камісару партызанскага атрада, кожнаму партызану неабходна праяўляць высокую большэвіцкую пільнасць, каб ні адзін фашысцкі лазутчык не пралез у партызанскую сям'ю. Своечасова выкрываць прошукі рознай погані і без жалю знішчаць яе!

Папаўненне [illegible] партызанскіх атрадаў—задача вялікага значэння. Выкананне яе патрабуе ўвагі партарганізацый, камандзіраў і камісараў партызанскіх атрадаў. Гэтую задачу патрэбна вырашаць дзейсна, сур'ёзна, па-баявому. Тады мы даб'ёмся новых баявых поспехаў, і ўдары па акупантах будуць мацнець з дня ў дзень.

Усе помыслы і жаданні нашай партызанскай сям'і павінны быць накіраваны толькі на адну справу — ярчэй распальваць полымя партызанскай вайны, уцягваць новыя пласты совецкага насельніцтва ў варожым тылу ў актыўную барацьбу з наглымі нямецкімі захопнікамі.

Чырвоная Армія рыхтуецца да рашаючых баёў з нямецка-фашысцкімі войскамі. Нашы партызаны павінны падвоіць свае ўдары па камунікацыях, базах і складах ворага, па яго аўтамашынах і абозах і гэтым аказваць дзейсную дапамогу Чырвонай Арміі.

Ярчэй распальваць агонь партызанскай народнай вайны! Ні ўдзень, ні ўночы не даваць спакою лютым фашысцкім забойцам! На беларускай зямлі няма і не будзе жыцця нямецкім катам.

Смерць фашысцкім захопнікам!

НА ФРОНТАХ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

(З паведамленняў Совінформбюро за 2 і 3 чэрвеня)

На працягу 2 і 3 чэрвеня на Кубані, на паўночны ўсход ад Новарасійска, працягваліся баі. На другіх участках фронта істотных змен не адбылося.

* * *

31 мая часцямі нашай авіяцыі на розных участках фронта знішчана ці пашкоджана да 10 нямецкіх танкаў, больш 120 аўтамашын з войскамі і грузамі, узарван рад складаў боепрыпасаў, падаўлен агонь 20 артылерыйскіх і мінамётных батарэй, рассеяна і часткова знішчана да батальёна пяхоты праціўніка.

2 чэрвеня нашымі караблямі і авіяцыяй у Чорным моры і ў Фінскім заліве патоплены 3 самаходныя баржы, тарпедны кацер і транспарт праціўніка.

* * *

3 чэрвеня нашымі караблямі ў Чорным моры патоплены падводная лодка і танкер праціўніка.

У Барэнцавым моры нашымі караблямі і авіяцыяй патоплены транспарт, тральшчык і два вартавыя кацеры праціўніка.

1 чэрвеня часцямі нашай авіяцыі на розных участках фронта знішчана ці пашкоджана да 60 нямецкіх аўтамашын з войскамі і грузамі, узарваны тры склады боепрыпасаў, падаўлен агонь 12 артылерыйскіх і мінамётных батарэй, у Фінскім заліве патоплены транспарт і самаходная баржа праціўніка.

* * *

На Заходнім фронце нашы часці знішчылі да 400 нямецкіх салдат і афіцэраў. На адным участку разведчы атрад Н-скай часці атакаваў праціўніка і пасля кароткага бою выбіў гітлераўцаў з апорнага пункта. На другім участку праціўнік імкнуўся весці разведку боем. Нашы байцы сустрэлі немцаў моцным агнём і адкінулі іх на ранейшыя пазіцыі. На полі бою засталося 90 варожых трупаў.

ЧОРНАМОРСКІ ФЛОТ. Немцам добра знаёмы магутныя бомбавыя ўдары гвардзейцаў-лётчыкаў часці Героя Совецкага Саюза гвардыі палкоўніка Токарэва. Іх баявы шлях адзначаны патопленымі транспартамі, караблямі, тарпеднымі кацерамі праціўніка, разгромам варожых эшалонаў, складаў і аэрадромаў.

НА ЗДЫМКУ: Герой Совецкага Саюза гвардыі палкоўнік Н. А. Токарэў (справа) і гвардыі падпалкоўнік В. Канарэў раніцою на аэрадроме наглядаюць за ўзлётам экіпажаў.

У раёне [illegible] скапленні пяхоты праціўніка. Знішчана да роты гітлераўцаў, самаходная гармата, 6 кулямётаў, разбурана 9 дзотаў і бліндажоў, падаўлен агонь некалькіх артылерыйскіх і мінамётных батарэй праціўніка.

* * *

На захад ад Растова на Дану адбывалася перастрэлка. Нашы падраздзяленні знішчылі больш 100 нямецкіх салдат і афіцэраў, узарвалі два склады боепрыпасаў і 3 мінныя палі. Агнём нашай зянітнай артылерыі збіт нямецкі самалёт. Тры лётчыкі захоплены ў палон.

* * *

На адным з участкаў Калінінскага фронта наш разведчы ат- [illegible] Гітлераўцы прадпрынялі контратаку, але былі адкінуты з вялікімі для іх стратамі. Разведчыкі захапілі ў немцаў 7 кулямётаў, многа вінтовак і ўзялі палонных.

На Ленінградскім фронце агнём нашай артылерыі знішчаны 7 варожых дзотаў, 3 наглядальныя пункты, падаўлен агонь 17 артылерыйскіх, двух мінамётных батарэй і 10 асобных гармат.

Пры адбіцці налёту авіяцыі праціўніка на адзін з нашых аб'ектаў у паветраных баях збіты 22 нямецкія самалёты. Апрача таго, тры самалёты праціўніка знішчаны агнём зянітнай артылерыі.

СОВЕЦКІЯ ПАРТЫЗАНЫ НАНОСЯЦЬ АКУПАНТАМ МОЦНЫЯ ЎДАРЫ

Прызнанне фашысцкага журналіста

Румынская газета «Курэнтул» змясціла артыкул свайго берлінскага карэспандэнта, у якім адлюстравана трывога гітлераўцаў у сувязі з узмацненнем дзейнасці партызанскіх атрадаў на акупіраванай гітлераўцамі совецкай тэрыторыі. Карэспандэнт піша, што «партызанская вайна ідзе з неаслабнай сілай. Партызанскія атрады, у якіх налічваецца па некалькі тысяч чалавек, нападаюць на акупацыйныя войскі, склады і асабліва на чыгуначны транспарт».

Карэспандэнт указвае, што асабліва актыўна дзейнічаюць партызаны ў раёнах Мінска, Пінска, Гомеля, Бранска, Смаленска і Віцебска. «Яны выключна добра ўзброены; да іх далучаюцца совецкія ваеннапалонныя, якім удалося ўцячы з германскіх лагераў». Карэспандэнт прызнае, што партызаны дзейнічаюць настолькі смела і наносяць такія вялікія страты акупантам, што германскаму камандаванню вельмі часта прыходзіцца пасылаць у карныя экспедыцыі, апрача спецыяльных атрадаў, і другія вайсковыя часці.

«Дзеянні партызан,—з трывогай адзначае аўтар,—каштавалі немцам ужо не мала ахвяр».

НАЛЁТЫ НАШАЙ АВІЯЦЫІ НА ЧЫГУНАЧНЫ ВУЗЕЛ СМАЛЕНСК І СТАНЦЫІ КАРАЧЭЎ, КРАСНЫ БОР

У ноч на 2 чэрвеня наша авіяцыя далёкага дзеяння зрабіла масіраваныя налёты на чыгуначны вузел Смаленск і станцыі Карачэў і Красны Бор. У выніку бамбардыроўкі эшалонаў праціўніка на чыгуначным вузле Смаленск узнікла многа пажараў, якія суправаджаліся выбухамі. У раёне чыгуначнай станцыі Карачэў нашы лётчыкі наглядалі моцныя выбухі складаў боепрыпасаў.

У раёне чыгуначнай станцыі Красны Бор (на захад ад Смаленска) моцнай бамбардыроўцы былі падвергнуты размешчаныя тут вялікія склады праціўніка з боепрыпасамі, гаручым, абмундзіраваннем і інжынерна-тэхнічнай маёмасцю. У выніку прамых пападанняў бомб уся плошча складаў была ахоплена вялізнымі пажарамі. Сярод пажараў адзначана многа выбухаў вялікай сілы.

Усе нашы самалёты, апрача аднаго, вярнуліся на свае базы.

Налёты нашай авіяцыі на чыгуначныя вузлы Кіеў і Рослаўль

У ноч на 3 чэрвеня наша авіяцыя далёкага дзеяння вялікімі сіламі зрабіла налёты на чыгуначныя вузлы Кіеў і Рослаўль. Нашы самалёты бамбардыравалі на гэтых вузлах чыгуначныя эшалоны і склады праціўніка. У выніку бамбардыроўкі разбіта і згарэла многа чыгуначных эшалонаў, а таксама адзначаны моцныя выбухі. Асабліва вялікія пажары нашы лётчыкі наглядалі на чыгуначных шляхах і ў раёне складаў у Кіеве. Пажары суправаджаліся выбухамі велізарнай сілы.

Усе нашы самалёты, апрача двух, вярнуліся на свае базы.

ДАДАТКОВАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ НАЛЁЦЕ НЯМЕЦКІХ САМАЛЁТАЎ НА КУРСК 2 ЧЭРВЕНЯ

Па папярэдніх і няпоўных даных учора паведамлялася, што 2 чэрвеня ў час налёта нямецкіх самалётаў на Курск дзеяннямі нашай авіяцыі і агнём зянітнай артылерыі знішчана 123 нямецкія самалёты. На самай справе аказалася, што нашы лётчыкі ў паветраных баях у раёне Курска збілі 114 нямецкіх самалётаў. Апрача таго, агнём зянітнай артылерыі знішчана 48 нямецкіх самалётаў. Такім чынам, усяго на працягу дня 2 чэрвеня ў раёне Курска знішчана 162 варожыя самалёты, а не 123, як паведамлялася раней. Узяты ў палон 62 нямецкія лётчыкі.

Наша авіяцыя страціла не 30 самалётаў, як паведамлялася раней, а 27 самалётаў. 3 самалёты, якія лічыліся страчанымі, вярнуліся на свае базы.

ПОМСЦІ БЯЗЛІТАСНА, ПАРТЫЗАН!

НЯМЕЦКІЯ ЗВЯРЫ ЛЮТУЮЦЬ

Нямецкія акупанты прадаўжаюць чыніць на Беларусі новыя крывавыя злачынствы, ад памераў і лютасці якіх кроў стыне ў жылах.

Пылаюць пажары

Вось факты, якія мелі месца ў лютым—сакавіку 1943 года ў Суражскім раёне, Віцебскай вобласці.

У вёску Марчанкі прыбылі 50 гітлераўцаў. Без ніякіх папярэджанняў яны пачалі падпальваць сяло. Згарэла 87 дамоў.

Другі ўзброены атрад немцаў спаліў вёску Градкі, Янавіцкага сельсовета. Згарэла 70 дамоў з усімі пабудовамі.

Запальваючымі мінамі і трасіруючымі кулямі гітлераўскія мярзотнікі поўнасцю спалілі вёску Ціханава і Аржэухава.

У чатырнаццаці вёсках Курынскага сельсовета гітлераўскія разбойнікі спалілі 727 дамоў.

Цяжка знайсці непашкоджаную вёску ў Мехаўскім раёне. Тут таксама прайшліся нямецкія падпальшчыкі, аддаючы агню ўсё, што сустракалася на іх шляху.

Калона нямецкіх аўтамашын ноччу праходзіла праз вёску Смароднік, Мехаўскага раёна. Дарога была непраезджай, і аўтамашыны грузлі ў каляінах. Тады гітлераўскія звяры, каб асвятліць сабе дарогу, падпалілі некалькі дамоў калгаснікаў. Праязджаючы так праз усю вялікую вёску Смароднік, гітлераўцы падпальвалі дом за домам.

Льюцца патокі крыві

У вёску Каспляны уварваліся 70 гітлераўскіх бандытаў; яны спалілі ўсе дамы і ўзарвалі цагляны будынак школы, расстралялі 18 мірных жыхараў. Па-зверску забіты Елізавета Бабінская з двума маленькімі дзецьмі, яе маці — сляпая старуха і многа іншых.

За тысячагоддзі не бачыла наша зямля такога крывавага разгулу ворага.

У вёсцы Шляхотка, Пудажскага сельсовета, Суражскага раёна, немцы сагналі ў будынкі 150 мірных жыхараў—старыкоў, жанчын і дзяцей і ўсіх спалілі жывымі. Астатнія жыхары вёскі ў колькасці 65 чалавек—жанчыны і дзеці—спрабавалі схавацца ў суседняй вёсцы Дорская. Але і сюды з'явіліся фашысцкія галаварэзы; яны сагналі жанчын і дзяцей у адзін дом і спалілі жывымі.

Рота нямецкіх салдат з гарнізона вёскі Машкава зрабіла раптоўны налёт на суседнюю вёску Блічына. Нямецкія каты сагналі ў адно месца і расстралялі: Кібась Андрэя—63 год, Чуклія Піліпа—66 год, Максімава Кузьму—63 год, Канапатава Івана—62 год, Шаулка Якава—63 год, Ванюшкова Васіля—69 год, Чубарова Данілу—57 год, Блецко Осіпа—70 год, Парфеньева Андрэя—53 год, Луканёнак Міхася—64 год, Ткачова Данілу—60 год, Яўсеева Антона—62 год, Ткачова Луку—45 год, Панчанка Кузьму—63 год, Чысцей Піліпа—64 год, Себрыкава Івана—63 год, Аношкіну Ніну—18 год.

Страшэнная разня

Страшэнную разню ўчынілі гітлераўцы ў Расонскім раёне. За некалькі дзён у шасці сельсоветах немцы спалілі 836 будынкаў, расстралялі, зарэзалі, замарозілі і спалілі жывымі звыш 1.200 жыхараў. У ліку ахвяр гітлераўскага тэрору — звыш 700 жанчын, 287 старыкоў ад пяцідзесяці год і старэй, звыш 200 дзяцей ва ўзросце да 12 год.

Сведка страшэнных зверстваў нямецкіх акупантаў у Расонскім раёне — жыхар вёскі Баканіха таварыш Васіль С. расказвае:

«У нашай вёсцы Баканіха і ў суседніх—Вялье, Ушчалепкі, Чарапеці, Традовічы немцы сагналі ўсё насельніцтва ў хаты, зачынілі іх, паставілі наўкол узброеную ахову і падпалілі будынкі. Маленькіх дзяцей азвярэлыя каты кідалі праз вокны ў пылаючыя дамы, або замарожвалі на снягу, раздзяваючы перад гэтым дагала. Такім чынам, у вёсцы Баканіха немцы знішчылі 112 старыкоў, жанчын і дзяцей, а ў вёсцы Вялье—68».

Дзяўчынцы з вёскі Чарапець Гаўрылавай Надзі немцы выламалі ногі, раздрабілі пальцы на руках, а потым расстралялі. Такія-ж жудасныя здзекі ўчынілі немцы над жыхарамі вёскі Горы, Расонскага раёна, 15-гадовым Чагуловым Фёдарам і старыком Чагуловым Васілём.

Аб дзікіх гітлераўскіх злачынствах паведамляе акт, які складзены прадстаўнікамі камандавання аднаго партызанскага атрада і мясцовымі сялянамі. Вось гэты дакумент:

«АКТ

Мы, ніжэйпадпісаўшыяся (следуюць прозвішчы), склалі гэты акт у наступным:

Ноччу 5 сакавіка гітлераўскія звяры ўварваліся ў вёску Вялікае Сітна, Полацкага раёна, і пачалі людзей голых і босых выганяць з хат. Сагнаўшы такім чынам каля 200 чалавек і акружыўшы іх шчыльным ланцугом узброеных салдат, немцы пагналі натоўп на возера Карупень. Па дарозе фашысты білі сваіх ахвяр прыкладамі аўтаматаў і вінтовак, прыстрэльваючы на месцы тых, што адставалі ад знясілення.

Так гітлераўцы [illegible] прыкладам на галаве забіў [illegible] дарозе пяцігадовага хлопчыка. На немца-звера кінулася калгасніца Ефрасіння Дзегцярова і ўдарыла ката нагою. Каля дзесятка фашысцкіх штыкоў упілося ў цела няшчаснай. Тады на дапамогу Дзегцяровай кінулася Ніна Маяк і браты Ілья і Кузьма Шэндалёвы. Ашалелыя немцы закалолі іх штыкамі, а ўсіх астатніх жыхараў вёскі Вялікае Сітна расстралялі з кулямёта. Больш 200 трупаў калгаснікаў засталося ляжаць ля возера Карупень...

Мы клянемся над трупамі нашых дарагіх братоў і сясцёр бязлітасна і нястомна помсціць гітлераўскім сабакам.

У чым і распісваемся...» (следуюць 53 подпісы).

З расказу відавочцаў і пацярпеўшых, якім удалося выратавацца, паўстае малюнак дзікага разбою нямецка-фашысцкіх бандытаў у вёсцы Сінякі, Мехаўскага раёна. Сюды наляцела зграя немцаў, якія адразу-ж падпалілі вёску (уцалела толькі 9 дамоў) і расстралялі чатырох старыкоў.

Учыніўшы сваё злачынства, немцы пакінулі вёску. Хутка ў Сінякі з'явіўся нямецкі камендант з Мехава; ён сабраў сялян і сказаў ім:

— Здарылася «недарэчнасць», вас ніхто не збіраўся паліць. Вы не павінны ўцякаць у лес.

Зразумеўшы воўчую нямецкую хітрасць, сяляне адразу-ж кінуліся ў лес. Калі-ж 78 чалавек адважыліся прыйсці з лесу ў вёску, фашысты акружылі іх у 9-ці ўцалелых хатах і ўсіх спалілі жывымі.

Ведучы масавыя расстрэлы мірных жыхараў, немцы, як самыя лютыя звяры, здзекуюцца над сваімі ахвярамі. Як правіла, перад расстрэлам яны адразаюць у сваіх ахвяр вушы і насы, выкручваюць рукі, заганяюць іголкі пад ногці, трушчаць косці.

Сведка расстрэлу 17 нявінных сялян у вёсцы Блічына, Суражскага раёна, расказвае:

«Усіх асуджаных на смерць немцы прымусілі капаць агульную магілу. Пасля іх выстраілі ў рад, і нямецкі афіцэр хадзіў перад імі, б'ючы кожнага кулаком па твару. Потым асуджанага падводзілі да ямы, і нямецкі кат біў яго драўлянай калатушкай па галаве. Чалавек траціў прытомнасць і валіўся ў яму, дзе яго прыстрэльвалі. Усё гэта адбывалася на вачах асуджаных на смерць і ўсіх сялян вёскі, сагнаных на гэтае крывавае відовішча».

Беларускія людзі ішлі на смерць, мужна супраціўляючыся, кідаючы ў твар нямецкім бандытам сваю агіду да іх і праклянце.

Калі сялянку вёскі Парэчча, Расонскага раёна, Еўдакію Карпенка вялі на расстрэл, яна крыкнула:

— Вы, нямецкія каты, усёроўна будзеце знішчаны Чырвонай Арміяй і партызанамі! Я паміраю за Радзіму.

На фашысцкую катаргу

Ведучы масавае знішчэнне мірнага насельніцтва Беларусі — старыкоў, жанчын і дзяцей, гітлераўскія бандыты разам з тым прымусова ўводзяць працаздольнае насельніцтва ў рабства, на катаржную працу ў Германію.

У вёсцы Градкі, Янавіцкага сельсовета, немцы расстралялі 35 жыхараў — пераважна сівых старыкоў і дзяцей. Усіх-жа астатніх жыхараў, прызнаных працаздольнымі, гвалтоўна пагналі ў Германію. Такая-ж трагедыя адбылася ў чатырнаццаці вёсках Курынскага сельсовета.

Нямецкія звяры, ашалелыя ад крыві і разбою, уварваліся ў насялёныя пункты Панізоўе, Аляксеева і Вырак, Суражскага раёна. Ад вёсак цяпер засталіся адны папялішчы. Усё насельніцтва было сагнана ў адно месца і пад узмоцненым канвоем узброеных нямецкіх салдат адпраўлена ў лагер, што ў ваколіцах Віцебска, для угону ў Нямеччыну — на катаргу, у рабства.

Характэрныя паказанні дае селянін вёскі Гальніца, Расонскага раёна, Парфіры К., якому ўдалося выратавацца з нямецкага палону. Ён расказвае:

«Калі немцы ўварваліся ў нашу вёску, яны адразу-ж павалаклі некалькі сялян на расстрэл. У ліку злоўленых на вуліцы людзей быў і я. Калі нямецкі салдат вёў мяне да ямы, у якой ляжала ўжо некалькі расстраляных, да мяне падышоў нямецкі афіцэр і спытаў: «Колькі год?»—«Сорак шосты», — адказаў я. Нямецкі афіцэр з дакорам паглядзеў на салдата, які вёў мяне, і кінуў яму такі папрок: «Дурань! Навошта расстрэльваеш? Гэты яшчэ можа папрацаваць на нас». Пасля гэтага мяне далучылі да групы аднавяскоўцаў, прызнаных працаздольнымі і павезлі ў Германію. Па дарозе я ўцёк».

Кожны дзень ва ўсіх раёнах і абласцях Беларусі нямецкія душагубы вядуць аблавы на беларускіх жыхароў і гвалтоўна вывозяць іх у нямецкае рабства.

* * *

Страшэнныя зладзействы чыняць нямецкія акупанты на Беларускай зямлі. Савецкі народ нічога не забудзе, нічога не даруе гітлераўскім бандытам. Не схавацца ім ад бязлітаснай помсты.

Воіны Чырвонай Арміі! Слаўныя беларускія партызаны!

За кожнага забітага совецкага чалавека, за кожны спалены дом знішчым сотні, тысячы азвярэлых гітлераўцаў, утопім нямецкіх бандытаў у іх уласнай чорнай крыві, адпомсцім у сто разоў за святую кроў і слёзы, за пакуты і пагібель нашых бацькоў і мацярэй, дзяцей і жонак, сясцёр і братоў!

Кроў за кроў, смерць за смерць!

Смерць, смерць і толькі смерць гітлераўскім людаедам!

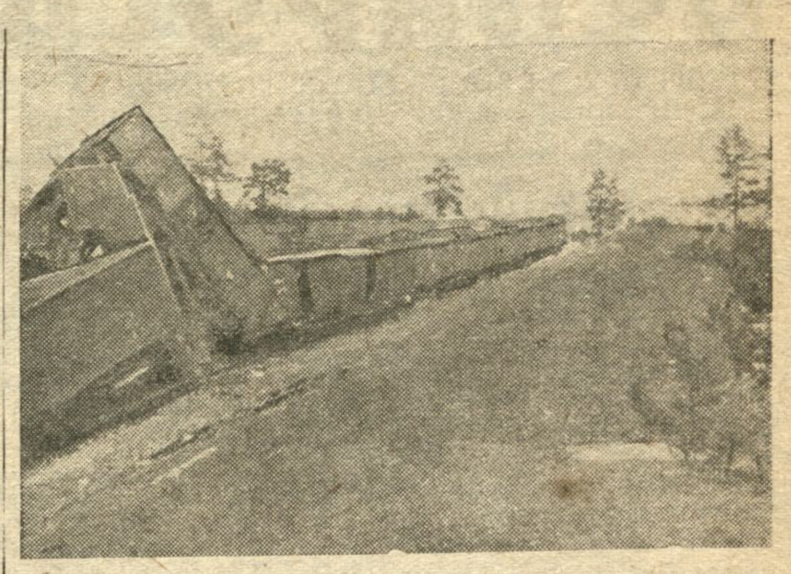

Чарговы нямецкі эшалон не дайшоў да фронта. Яго ўзарвалі беларускія партызаны.

НАЧНЫ БОЙ

Гэта было глыбокай ноччу. Камандзір партызанскага атрада «Спартак» Іван К. расказаў пра свой план дзеянняў.

—У мястэчку Н.,—гаварыў ён,—размясціўся нямецкі карны атрад. Па даных разведкі, гітлераўцы заўтра выступяць супроць нашага атрада. Наша задача—разграміць карнікаў раней, чым яны рушаць з мястэчка.

Каманда падана, і дзве групы партызан начале з камандзірамі Міхаілам і Сцяпанам, узброеныя гранатамі, аўтаматамі, кулямётамі, нырнулі ў цемру ночы.

Калі яны дайшлі да ўскрайку лесу, камісар атрада Міхаіл распараджаецца [illegible] і выслаць разведчыкаў.

Праз поўгадзіны разведчык Нікалай паведаміў:

— Немцы спыніліся ў будынку школы. Навокал выстаўлена варта.

* * *

Адна група злева, другая справа непрыкметна падпаўзалі да школы. Вось ужо бачны сілуэты вартавых... На іх кінуліся нашы байцы. Вартавыя былі зняты без адзінага стрэлу.

Супроць вакон школы заляглі гранатамётчыкі. Ля выхадаў размясціліся аўтаматчыкі. Усе застылі ў гэтай напружанай цішы ночы. Затаіўшы дыханне, чакаюць каманды.

Сігнал да дзеяння—і гранаты паляцелі ў цэль. Гранатамётчык-ордэнаносец Міхаіл кінуў гранату ў вакно, і магутныя выбухі парушылі начную маўклівасць.

Дружна загаварылі аўтаматы. Яны касілі гітлераўцаў, якія спрабавалі ўцячы. Аўтаматчыкі Іван і Рыгор прастрэльвалі памяшканне наскрозь. Яркімі вогненнымі лініямі значылі свой шлях трасіруючыя кулі.

Пасля двухгадзіннага бою партызаны уварваліся ў будынак і ў рукапашнай схватцы прыкончылі астатніх гітлераўцаў.

Забраўшы на падводы трафеі, народныя мсціўцы да раніцы дасягнулі лесу.

Восем падвод з узбраеннем, пяць палонных і пяцьсот забітых гітлераўцаў — вось вынік добра падрыхтаванай і выдатна праведзенай аперацыі.

МІХАСЬ Ч.

ВІЛЕЙСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

РАЗЛІКІ НЕМЦАЎ ПРАВАЛІЛІСЯ

На наш раён двойчы наступалі пераважныя сілы ворага. Немцы марылі акружыць, знішчыць партызан. Яны разлічвалі разбіць нас адным ударам. Але не тут-то было! Мы сустрэлі захопнікаў добрымі «гасцінцамі».

Ад першых-жа выстралаў ручаём палілася іх чорная кроў. Не дапамаглі ім ні танкі, ні бронемашыны, якія былі ўведзены ў бой. Партызаны стаялі насмерць. Агнём станкавага кулямёта браты Іван і Герасім ва ўпор білі фашыстаў. Выдатна працаваў мінамётны разлік таварышаў Ч., Я. і П. Метка накрывала цэлі група Апанаса С.

У выніку многадзённых баёў праціўнік страціў 5 аўтамашын, 18 павозак, 335 салдат забітымі і многа параненымі. Мы захапілі ў палон 2 афіцэраў і многа салдат.

РЫГОР,
камандзір атрада.

МІНСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

РАЗГРАМІЛІ ГРАБЕЖНІКАЎ

Раніцай немцы на аўтамашынах уварваліся ў вёску Т., Віцебскай вобласці. Усіх сялян яны загналі ў хлявы, а самі сталі адкапваць у ямах бульбу, хлеб і іншыя пажыткі. У гэты час у вёску награнулі партызаны і ў кароткай схватцы перабілі немцаў. Чатыры грузавыя машыны спалілі, а 6 ручных кулямётаў і дакументы забітых забралі з сабой.

На наступны дзень гітлераўцы зноў прыехалі ў тую-ж самую вёску, толькі ўжо большай сілай. Але і на гэты раз ім не ўдалося абрабіць мірных жыхараў. Партызаны зноў акружылі вёску і не выпусцілі з яе ні аднаго бандыта. Не дапамагла немцам і бронемашына. Партызаны ўзарвалі яе гранатамі.

ВІЦЕБСКАЯ ОБЛАСЦЬ.
(Наш кар.).

Налёт на варожы гарнізон

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў адным з раёнаў Беларусі, зрабіў налёт на гарнізон праціўніка. Партызаны знішчылі 63 гітлераўскіх разбойнікаў.

Партызаны другога атрада вінтовачна-кулямётным агнём збілі самалёт праціўніка.

ПАРТЫЗАНЫ ПЕРАМАГЛІ

Група партызан атрада тав. С. ішла на выкананне баявой задачы. Разведчыкі начале з Іванам П. і Іванам Г. дасягнулі вёскі. Зусім нечакана ў канцы вёскі яны заўважылі нямецкіх грабежнікаў.

За разведкай на адлегласці 300 метраў рухаліся астатнія партызаны. Атрымаўшы рэзультаты разведкі, камандаванне групы прыняло рашэнне — адыйсці на ўскрай лесу і прыняць баявы парадак.

Разгарнуўшыся і адкрыўшы ўраганны агонь, немцы рухаліся да краю лесу. Партызаны з нянавісцю сачылі за варожым ланцугом, падпускаючы яго бліжэй.

Раптам застракаталі кулямёты, аўтаматы. Пачуліся гулкія выбухі партызанскіх мін.

Гітлераўскія фрыцы і гансы, якія не чакалі такога моцнага агню, збянтэжыліся.

Хутка партызаны кінуліся ў контратаку. Пачуліся магутнае партызанскае «ўра», воклічы «За Радзіму, за Сталіна!».

Вораг аказваў упорнае супраціўленне. Герой боя, партызан Іван П. першым пайшоў у атаку на немцаў і касіў іх з аўтамата. Мінамётчык Фама Д. метка пасылаў міны ў фашыстаў.

Гансы і фрыцы ў паніцы пачалі разбягацца. Партызаны даганялі фашыстаў, расстрэльвалі ва ўпор і калолі штыкамі.

Бой цягнуўся паўтары гадзіны. Перамаглі партызаны. Невялікая група народных мсціўцаў знішчыла 39 гітлераўцаў. Сярод забітых — капітан, намеснік сельскагаспадарчага каменданта, начальнік нямецкага гарнізона гарадскога пасёлка.

Партызаны захапілі 2 кулямёты, аўтаматы, многа вінтовак, некалькі тысяч патронаў і другія трафеі. Уся захопленая зброя пайшла на ўзбраенне новага папаўнення атрада.

АЛЯКСЕЙ С.,
памочнік камандзіра атрада.

ЭШАЛОНЫ НЕ ПРАЙШЛІ ДА ФРОНТА

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў Беларусі, у маі месяцы правёў паспяховы рэйд па тылах праціўніка. Ніжэй друкуюцца кароткія запісы камандзіра атрада:

«**4 мая.** Падарван нямецкі воінскі эшалон. Разбіты паравоз, 2 вагоны і 2 платформы.

7 мая. Пусцілі пад адкос варожы поезд з баявой тэхнікай і салдатамі. Пры крушэнні разбіты 7 вагонаў. Забіта 36 нямецкіх салдат і афіцэраў.

13 мая. Група нашых байцоў пранікла ў размяшчэнне нямецкага гарнізона. Партызаны бясшумна знялі ахову, закідалі гранатамі нямецкую казарму і, скарыстаўшы ўзнікшую паніку, вывелі з канюшань артылерыйскага дывізіёна 50 коней.

15 мая. Пусцілі пад адкос нямецкі воінскі эшалон. У выніку катастрофы разбіты паравоз і 8 вагонаў з боепрыпасамі і ўзбраеннем».

Так з дня ў дзень актывізуе сваю баявую дзейнасць атрад народных мсціўцаў. Гэты прыклад трэба пераймаць усім атрадам.

СМЕЛЫ НАЛЁТ НА ВАРОЖЫ ГАРНІЗОН

Партызанскі атрад «Штурм», які дзейнічае ў адным з раёнаў Мінскай вобласці, зрабіў смелы налёт на нямецкі гарнізон у адным населеным пункце. Совецкія патрыёты забілі 17 і ўзялі ў палон 12 гітлераўцаў. Астатнія немцы ў паніцы разбегліся. Партызанамі спалены танк і дзве бронемашыны праціўніка, захоплены 42 вінтоўкі і 15 тысяч патронаў.

На дапамогу гарнізону немцы выслалі падмацаванне з суседняга сяла. Не даехаўшы да месца прызначэння, 4 аўтамашыны з гітлераўцамі падарваліся на расстаўленых партызанамі мінах. Узрывам забіта 60 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Партызаны другога атрада пусцілі пад адкос нямецкі эшалон, у якім ехаў штаб дывізіі. Разбіты паравоз і 4 вагоны. Пры крушэнні забіта 35 штабных афіцэраў.

МІНАМІ ПА ВОРАГУ

У адным з нядаўніх баёў камандзір атрада загадаў мне высунуцца на агнявую пазіцыю і падавіць кулямётную кропку ворага. Я хутка вызначыў адлегласць да варожага кулямёта і стаў пускаць міну за мінай. Першая-ж міна папала ў кулямётны разлік. Нямецкі кулямёт замоўк.

Калі партызаны пайшлі ў атаку, я адкрыў беглы мінамётны агонь па немцах. Гітлераўцы ў паніцы пачалі ўцякаць. Іх даганялі трапныя партызанскія кулі.

ФАМА Д.,
мінамётчык Н-скага партызанскага атрада.

ПАРТЫЗАНСКАЯ

(На матыў «Чырвонаармейская»)

Па знаёмай дарозе
Выступаў па трывозе
Партызанскі атрад грамадой.
Коні ўпрэжаны ў санкі,
Баявыя тачанкі
Выляталі гатовыя ў бой.

К нам у сёлы, у хаты
Лезуць лютыя каты.
Палыхае ў агні далягляд.
А таму партызаны
Так выходзілі рана,
Па трывозе сабраўся атрад.

Вось і лесу палоска,
А за лесам і вёска.
Чутны стогны і крыкі людзей.
Тут фашысцкія зверы
Кроў людзей п'юць без меры,
Паляць, рэжуць старых і дзяцей.

Разгарнулі мы роты
Баявым разваротам
І на немца пайшлі мы ў паход.
Рвём мы немцаў на часці
За разбітае шчасце
І за гора, што церпіць народ.

Вораг бег ад налёта,
Не схапіў кулямётаў,
Іануч не схапіў і штаноў.
А на лузе, на полі,
Каля вёскі наўкола—
Кучы трупаў, чужацкіх галоў.

Памятаюць хай каты—
Іх чакае расплата,
Будзе смерць, ім магіла усім.
А ці ў лесе, ці ў полі
Мы прыпомнім Заполле
І Бацэвіч забыць не дадзім.

Знайце майстры разбою—
Аддадзім вам утрое
За нявінна пралітую кроў.
З намі Сталін заўсёды,
Родны бацька народаў,
Наша шчасце і наша любоў!

Партызан І. К.

ЗМЫТАЯ ГАНЬБА

Позва прышла нечакана. Селяніну Фёдараву загадвалі з'явіцца ў паліцэйскую ўправу, а за няяўку пагражалі расстрэлам. Фёдараў пачуў нядобрае, але не пайсці пабаяўся. Так, мімаволі, ён апрануў мундзір паліцэйскага і пачаў рабіць усё, што яму загадвала начальства.

Кроў і слёзы радзімы асядалі на яго руках. Яго ненавідзелі людзі, з якімі ён правёў усё жыццё. «Прадажны сабака»—называлі яго цяпер сяляне. Гэта было цяжка зносіць, як цяжка было адчуваць, што немцы топчуць яго родную зямлю, а ён дапамагае ім. Перад Фёдаравым паўставала пытанне, якое ішло за ім усюды, як здань: што-ж будзе заўтра? Каму ён служыць?

«Рашай, Фёдараў», — настойліва падказваў яму ўнутраны голас.

І аднойчы позні́м вечарам, узброены, ён пайшоў з вёскі ў лес. Часамі ён спыняўся, аглядаўся навокал і зноў працягваў шлях. Ен ішоў мягка, асцярожна, як кошка, баючыся, што нават стук яго ботаў можа прыцягнуць увагу. У лесе ён адчуў сябе больш упэўнена, хоць з кожным крокам нарастала хваляванне ад чакання сустрэчы. Раптам раздаўся окрык:

— Стой! Хто ідзе?

Два чалавекі выпрыгнулі з цемры, адабралі зброю і прывялі яго да камандзіра партызанскага атрада, з якім Фёдараў у гэту ноч аж да самага світання вёў гутарку.

Калі раніцой ён паказаўся ў нямецкім мундзіры сярод партызан, многія кідалі на яго здзіўленыя і адначасова суровыя погляды, быццам пыталі: «Чаго яму, шкуры прадажнай, тут патрэбна?...» Ен апускаў галаву, бо разумеў сярдзітыя погляды і дакоры партызан. Толькі часамі яму хацелася крыкнуць ім: «Вось убачыце, я зноў буду такім, якім быў некалі. Я буду біць немцаў таксама, як вы. Вось убачыце...» Але ён ведаў: вераць не словам, а справам.

Акурат быў зручны выпадак. Ен пайшоў да камандзіра атрада, каб расказаць аб сваім плане. Ен прасіў дазволу правесці аперацыю. «Хітрує, — падумаў было камандзір. — Убачым»,—але згоду даў.

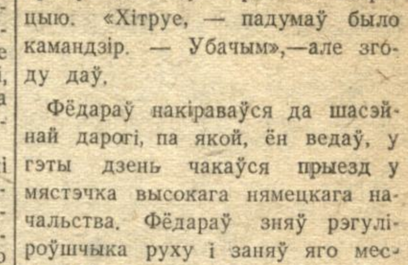

Фёдараў накіраваўся да шасэйнай дарогі, па якой, ён ведаў, у гэты дзень чакаўся прыезд у мястэчка высокага нямецкага начальства. Фёдараў зняў рэгуліроўшчыка руху і заняў яго месца. У адзін і другі бок шнырамі машыны. Вось з-за павароту паказаўся караван машын. Сцяжкамі Фёдараў паказваў ім шлях і яны, пакідаючы клубы дыму і пылу, праляталі міма. Апошняй была легкавая машына і Фёдараў, пад выглядам праверкі дакументаў, затрымаў яе. Як толькі расчыніліся дзверы машыны, ён выстраліў некалькі разоў падрад. Ен знішчыў шофера і двух афіцэраў, якія везлі пошту і сакрэтныя дакументы, паспешна сабраў каштоўныя паперы і накіраваўся ў лес.

Ен і не падазраваў, што партызаны, пасланыя прадбачлівым камандзірам атрада, знаходзіліся ў засадзе і сачылі за ім, а ён, як школьнік, у гэтыя мінуты трымаў перад імі экзамен на давер'е да сябе, на вернасць радзіме.

— Правільна дзейнічае, — адгукнуўся адзін партызан. Народныя мсціўцы пайшлі на дапамогу Фёдараву.

Пасля таго ён разам з партызанамі хадзіў знішчаць варожы воінскі эшалон. Разам з партызанамі ён уварваўся ў мястэчка, дзе яшчэ нядаўна служыў паліцэйскім і з вінтоўкай у руках біў немцаў. У гэтым баю ён знішчаў не толькі ненавісных яму фашыстаў, спрабаваўшых зацягнуць яго ў бездань, ён знішчаў і сваё мінулае злачынства. Фёдарава параніла. Крывёю ён змываў ганьбу перад совецкім народам, перад радзімаю.

Цяпер Фёдараў упэўнена і цвёрда ішоў па зямлі. Так крочыць сапраўдны гаспадар. Ен змагаўся за сваю свабоду і свабоду свайго народа. Гэта было ўступленне ў жыццё, непаўторнае па сваёй суровасці і веліччы. Ен пачаў справядлівае жыццё совецкага воіна.

С. МЕЛЬНІКАЎ.

НА ЗДЫМКУ: На Н-скім аэрадроме.

БЕЛАРУСЫ НА ФРОНЦЕ

СУСТРЭЧА

Ен быў ранены акурат у той міг, калі рота ўглыбілася ў варожую абарону і рукапашная атака дасягала найвышэйшай ярасці. Нейкі час ён зусім не адчуваў болю і бег побач з сябрамі і крычаў:

— Ура! Ур-р-а!

Адзін за другім апярэджвалі яго сябры, а ён усё бег, стараўся не адстаць, намагаў усе сілы. Толькі сілы яго слабелі, ногі млелі і чапляліся за кожную купіну, блыталіся ў маладой траве. Бегчы ён ужо не мог і ціха ішоў туды, куды хлынула ўся рота. Ен бачыў, як сябры яго калашмацяць немцаў, як немцы ўцякаюць у кусты. Душа яго балела, калі ён бачыў, як жывымі ўцякаюць прышэльцы, але ён нічога не мог паправіць і слабеў. Яму паказалася, як быццам, зямля загайдалася пад яго нагамі, і ён не змог утрымацца на нагах, пахіснуўся і паваліўся.

Ен ляжаў пад нізкай рабінай і чуў, як бой усё аддаляецца, адплывае. Ва ўсім целе была млявасць і толькі цяпер ён адчуў пякучы боль раны.

Колькі разоў ён бываў тут у разведцы, а ні разу не бачыў такога хараства, такой маляўнічасці навокал. Ен чамусьці з новай сілай адчуў цяпер блізасць і замілаванне да гэтага закутка і любаваўся ім. Акурат такая-ж рабіна, як ля роднага ганку, такія ракітавыя кусты, як над родным Сожам, такія-ж пясчаныя берагі на рэчцы, як на Сожы...

І думамі, і ўсімі імкненнямі і пачуццямі ён быў на роднай Беларусі, у сваім сяле, на Гомельшчыне. Перад ім стаялі малюнкі мірнага дамашняга жыцця. На поплаве за агародам нібы маці рассцілае на роснай траве белыя палотны. Ад клеці да самай хаты вісяць на жэрдках і сушацца пад сонцам трыгубіца і невад. Пахне ілам і пянькою...

Думы яго пачыналі блытацца, а памяць туманілася. Дыхаць з кожнай хвілінай рабілася цяжэй і цяжэй. Яму здавалася, што на яго душыць нейкі цяжар, што яго запёрлі ў скрыню і няма чым дыхаць. Ен пасохлымі губамі цягнуўся да вады, якая блішчэла ў рэчцы, але рэчка была далёка. Ен з прагнасцю глытаў свежы вецер. У грудзёх усё кіпела, ныла, а рана пяклася і шчымела. Ен сплываў крывёю і не мог ужо паварушыцца.

— Вось і адваяваўся. Клямка... Эх, падлюгі! У кусты ўцякаюць. Не ўцякуць... Прыпякае. У Сожбы нырнуць...

Думкі яго мітусіліся, узнікалі раптоўна.

— Дзе маці? Дзе Вера? Напіцца-б бярозавага соку...

Ен быў ужо ў непрытомнасці, калі да куста падышлі санітары з насілкамі.

— Таварыш Дубкоў? Хутчэй спірту, — хвалявалася санітарка. —Спазніліся. Не данясем жывога да шпіталя.

— Расхныкалася! Бачыш, ажывае, вочы адкрыў.

І сапраўды Дубкоў пазіраў у твар санітаркам, шчырым, адкрытым позіркам. Толькі гаварыць з імі і пазнаць іх ён не мог. Не памятае Дубкоў, як прынеслі яго ў палявы шпіталь.

У гэты дзень у шпіталі дзяжурыла ўрач-хірург Вера Аксёнава, гомельчанка, сяброўка Дубкова. У шпіталь яна прыехала дзён тры назад і не ведала, што Дубкоў служыць у гэтай дывізіі. Не ведаў пра Веру і Дубкоў. Ен чамусьці думаў, што Вера не паспела эвакуіравацца з Гомеля, і сумаваў па сваёй сяброўцы.

Сяброўства іх было шчырае. Разлука раскрыла пачуцці кахання. Дубкоў часта думаў пра Веру. Кожны раз, калі ў роту прыносілі пісьмы, ён весела сустракаў пісьманосца і сумным позіркам праводзіў яго з роты. Ен усё-такі не губляў надзеі злавіць вестку пра Веру, пра маці.

Пазнала Вера Дубкова з першага позірку.

— Васіль? Вася...

Дубкоў пазіраў у твар Веры і маўчаў. Маўчанне і позірк яго цяжка было трываць Веры. Яна нейкі міг таксама стаяла, як анямелая, а потым апамяталася і хутка пачала мыць рукі.

Гэта была не першая яе аперацыя, але Вера цяпер чамусьці хвалявалася. Сэрца яе білася часта. Ей рабілася горача.

Аперацыя была зроблена ўдала. Вера дастала з пляча параненага дзве кулі.

Некалькі дзён яна назнарок не прыходзіла ў палату, дзе ляжаў Дубкоў. Яна ведала, што сустрэча ўзрушыць Васіля, і гэтага баялася. І толькі тады, калі Дубкоў крыху акрыяў, яна прышла ў палату.

Васіль не паверыў сваім вачам. Ен падумаў, што гэта ўяўленне, міраж.

— Не пазнаеш?

— Вера!..

Дубкоў усім целам ірвануўся на пасцелі і сціснуў зубы ад болю ў плячы.

— Супакойся, не трывож раны.

Вера перадала Дубкову дзве варожыя кулі, якія ён паказвае цяпер сябрам і жартуе.

— Забіць мяне нельга. У мяне ёсць такая зямлячка: прыложыць руку да раны—і ўсё загаілася. Скачы здароў! Ідзі на немца.

І Васіль Дубкоў ходзіць на немца яшчэ з большай ярасцю і гневам у сэрцы.

А. ПЯТРОВІЧ.

Весткі з Совецкай Радзімы

МАЙСКІ ПЛАН ВЫПУСКУ МАТОРАЎ ПЕРАВЫКАНАН

Маторабудаўнічы завод, дзе дырэктарам тав. Салдатаў, выдатна справіўся са сваімі абавязацельствамі. План выпуску таварнай прадукцыі выканан на 107,5 процанта, вытворчасці матораў—на 105 процантаў. Прадукцыйнасць працы за месяц павысілася на 5 процантаў. Калектыў многае зрабіў для скарачэння вытворчага цыкла, рацыяналізацыі тэхналагічнага працэса, эканоміі матэрыялаў, паліва, электраэнергіі.

ВАРАШЫЛАЎГРАД АДБУДОЎВАЕЦЦА

У Варашылаўградзе праводзіцца вялікая работа па аднаўленню гарадской гаспадаркі, наладжванню нармальнай работы школ, усіх устаноў і прадпрыемстваў. У лютым было адкрыта 18 магазінаў і 5 сталовых, у сакавіку працавалі ўжо 70 магазінаў, а сталовых было 17; у красавіку працавала 38 сталовых. У горадзе працуюць 10 дзіцячых устаноў. За палову лютага і сакавік мясцовая прамысловасць Варашылаўграда дала фронту прадукцыі на 233 тысячы рублёў. У другім квартале промарцелі горада дадуць прадукцыі больш чым на мільён рублёў.

У ВЫЗВАЛЕНАЙ КАБАРДЫНА-БАЛКАРЫІ

Калгаснікі вызваленай Кабардына-Балкарыі з вялікім натхненнем працавалі на веснавой сяўбе. План сяўбы па рэспубліцы выканан на 105 процантаў. Звыш плана ў фонд абароны засеяна больш 1.000 гектараў. Пасля вызвалення ад нямецкай акупацыі ў кожным калгасе створаны па тры жывёлагадоўчыя фермы.

МЕДЫКАМЕНТЫ ДЛЯ РАСТОЎСКАЙ ОБЛАСЦІ

Аптэчнае кіраўніцтва Растоўскай области атрымала з Масквы вялікую партыю медыкаментаў для вызваленых раёнаў Дона. Апрача ўжо дзеючых 130 аптэк, 2 лабараторый, 3 аптэчных баз, у раёнах області дадаткова адкрываецца 17 аптэк і 3 лабараторыі. Наладжваецца выпуск медыкаментаў на мясцовых прадпрыемствах.

ПАСПЯХОВЫ ЛОЎ СЕЛЬДЗІ НА ДАЛЁКІМ УСХОДЗЕ

Рыбазаводы і рыбалавецкія калгасы паспяхова вядуць здабычу сельдзі ў Охоцкім моры і ў Татарскім праліве. Рыбакі совецкага Сахаліна далі звыш майскага задання 60.000 пудоў рыбы. Рыбазавод № 23 выканаў гадавы план лова сельдзі і ўжо даў дадаткова 10.000 пудоў рыбы.

ФРАНТАВІКІ НА КУРОРТАХ КІРГІЗІІ

У жывапісных высокагорных месцах Ісык-Куля адкрыліся лепшыя ў рэспубліцы курорты. Тут лечацца і адпачываюць франтавікі. Працоўныя области сабралі дзесяткі тысяч рублёў для набыцця пуцёвак інвалідам айчыннай вайны.

СТЫПЕНДЫІ ДЗЕЦЯМ ФРАНТАВІКОЎ

У радзе гарадоў па ініцыятыве гарадскіх Советаў дэпутатаў працоўных устаноўлены стыпендыі школьнікам — дзецям франтавікоў. Стыпендыі размяркоўваюцца школьнымі советамі разам з бацькоўскімі камітэтамі. У Іркуцку, Чэрамхове, Усолье-Сібірскім устаноўлена 4.000 такіх стыпендый у памеры ад 50 да 75 рублёў. Выдатнікі вучобы атрымліваюць павышаныя стыпендыі.

ЧЫГУНАЧНІКІ-ФРАНТАВІКІ

Самаадданасцю і адвагай адзначана работа чыгуначнікаў, якія дастаўляюць ваенныя грузы фронту. На-днях машыніст Хімач вёў на фронт састаў з гаручым. На адным перагоне поезд папаў пад налёт варожай авіяцыі. Нямецкія лётчыкі бамбілі поезд, абстрэльвалі яго з гармат і кулямётаў. Ім удалося пашкодзіць паравоз і раніць памочніка машыніста тав. Штыркіна.

Патрабавалася зараз-жа адрамантаваць паравоз. Выбраўшы зручны момант, машыніст Хімач спыніў поезд. У надта цяжкіх умовах, рызыкуючы жыццём, паравозная брыгада зрабіла неабходны рамонт. У рабоце прыняў удзел і паранены Штыркін, які катэгарычна адмовіўся пакінуць поезд. Хутка папраўіўшы паравоз, чыгуначнікі, нягледзячы на вымушаную астаноўку, своечасова даставілі гаручае на месца назначэння.

У інстытуце торфа Акадэміі Навук БССР.
Член-карэспандэнт акадэміі **В. Е. Ракоўскі** і навуковы супрацоўнік **Х. І. Рыўкіна** ў лабараторыі прадаўжаюць навуковыя доследы па хімічнай пераапрацоўцы торфа.

ФРАНТАВАЯ БРЫГАДА ТЭАТРА

Першы Беларускі ордэна Працоўнага Чырвонага Сцягу драматычны тэатр, які працуе зараз у Томску, вылучыў брыгаду артыстаў для абслугоўвання вайсковых часцей Дзеючай Арміі і насельніцтва вызваленых раёнаў. У складзе брыгады: народны артыст БССР, лаурэат сталінскай прэміі Г. П. Глебаў, заслужаны артыст БССР Л. Г. Рахленка, заслужаныя артысткі БССР Р. Н. Кашэльнікава і В. Н. Поло, артысты Э. П. Шапко, П. А. Пекур, Б. З. Ямпольскі, М. М. Шашалевіч, С. М. Глікман, З. Я. Лідская, З. Ф. Стома, Г. Л. Зайчык і іншыя.

Брыгада пакажа франтавікам спектакль «Скупы» Мальера, урыўкі з п'ес Кандрата Крапівы «Партызаны» і Аляксандра Карнейчука «У стэпах Украіны».

У праграму канцэртаў уваходзіць струнны квартэт з артыстаў аркестра тэатра, які выконвае рускія, беларускія і ўкраінскія народныя песні, а таксама класічныя творы Чайкоўскага, Глінкі, Брамса. Жаночы вакальны ансамбль у складзе артыстак В. Н. Поло, Р. Н. Кашэльнікавай, М. М. Шашалевіч, З. Я. Лідскай, Г. Л. Зайчык выконваюць беларускія народныя песні ў суправаджэнні гармоніка і канцэрціна. У заключэнне канцэртаў удзельнікі брыгады спяваюць масавую развітальную песню на матыў «Бывайце здаровы».

ТЭМЫ БАРАЦЬБЫ Ў МУЗЫЦЫ

Беларускія кампазітары ў дні айчыннай вайны совецкага народа супроць гітлераўскай Германіі прадаўжаюць сваю творчую працу ў совецкім тылу. Асноўная тэма іх работ—героіка айчыннай вайны, партызанская вайна на Беларусі.

Мною асабіста за гэты перыяд, апрача педагагічнай работы ў Свярдлоўскай кансерваторыі, напісана кантата «Ленінградцы»—на словы народнага паэта Казахстана Джамбула. Гэты твор прысвячаецца гораду-герою.

Нядаўна я закончыў кантату «Партызаны»—на словы Янкі Купалы. Гэты твор я прысвяціў мужным беларускім партызанам, якія вядуць гераічную барацьбу з лютым ворагам, яго я прысвяціў комуністычнай партыі бальшэвікоў Беларусі. Я імкнуўся перадаць у музыцы гнеў, нянавісць майго народа да нямецкіх акупантаў, нашу ўпэўненасць у перамозе над гітлераўскімі варварамі—пачуцці, якія так ярка выказаны ў словах народнага паэта Янкі Купалы.

За час вайны я напісаў музыку да некалькіх песень на словы беларускіх паэтаў: «Голас зямлі»—Я. Коласа, «Дарагая мая Беларусь» — П. Панчанкі, «Мы вернемся» — М. Танка, «Песня пра Даватара»—А. Астрэйкі.

Апрача таго я напісаў музыку да п'есы Рамашова «Зоркі не могуць пагаснуць».

Мае планы на бліжэйшы час—напісаць рад вакальных твораў на словы беларускіх паэтаў; прыняць удзел у напісанні музыкі да кінофільма аб партызанскай народнай вайне ў Беларусі. Адначасова буду весці падрыхтоўчую працу па стварэнню оперы з гераічнага мінулага беларускага народа.

А. БАГАТЫРОЎ,
заслужаны артыст БССР, кампазітар.

ФАШЫСЦКАЯ ІТАЛІЯ ПАД УДАРАМІ З ПАВЕТРА

З восені мінулага года значна ўзмацнілася актыўнасць брытанскіх паветраных сіл над Паўночнай Італіяй. У апошніх лічбах кастрычніка былі зроблены разбуральныя налёты на Мілан, Генуго, Турын і іншыя пункты. Асаблівай інтэнсіўнасцю адзначаўся зроблены 19 лістапада бомбавы ўдар па Турыну. У гэты налёт, які быў дваццатым з пачатку вайны, кожную хвіліну на горад у сярэднім падала адна фугасная бомба вагай у 1.800 кілограмаў і кожную секунду—адна трынаццацікілаграмавая запальваючая бомба.

Асноўныя намаганні авіяцыі саюзнікаў пры налётах на тэрыторыю Італіі накіраваны галоўным чынам супроць найбольш важных ваенна-прамысловых цэнтраў краіны. Неаднаразова бамбардыраван горад Турын з яго вялікімі заводамі фірмы «Фіят» (самалёты, маторы, танкі, аўтамабілі, якасная металургія), вялікім аўтазаводам «Ланчыя», авіязаводам «Капроні», буйнейшым дзяржаўным арсеналам, заводам авіяпрыбораў і радыёапаратуры, вялікім хімічным заводам канцэрна Монтэкаціні і хімічнымі заводамі іншых фірм, сталеплавільнымі і іншымі заводамі, якія маюць ваеннае значэнне.

За шэсць буйных налётаў Турыну нанесены сур'ёзныя разбурэнні. Выведзен са строю аўтамабільны завод «Ланчыя», пашкоджаны авіязавод «Фіят», завод па вытворчасці прапелераў, два сталеліцейныя заводы, танкавы завод «Фіят»; амаль разбуран фіятаўскі завод броневых пліт; зусім разбурана значная частка дзяржаўнага арсенала; моцна пашкоджаны два чыгуначныя вакзалы.

Не менш важным цэнтрам, дзе сканцэнтравана ваенная прамысловасць, з'яўляецца горад Мілан. Сістэматычныя бамбардыроўкі гэтага горада пачаліся ў кастрычніку 1942 года.

У выніку ўдараў па Мілану значна разбураны 24 заводы: маторабудаўнічы, авіязаводы, аўтазавод; пашкоджаны прадпрыемствы, якія выпускаюць радыё і электраапаратуру. Цалкам разбуран прамысловы квартал Манфортэ, выведзен са строю вакзал Лембрата.

Авіяцыя саюзнікаў многа разоў бамбіла Генуго, трэці па значэнню ваенна-прамысловы цэнтр Італіі.

Пачынаючы з сярэдзіны мінулага года, ваенныя аб'екты Неаполя многа разоў пападалі пад бомбавыя ўдары. Налёты на Неапаль рабіліся англійскімі ваенна-паветранымі сіламі з аэрадромаў Вялікабрытаніі, а 4 красавіка гэтага года ўпершыню за вайну—з аэрадромаў Паўночнай Афрыкі.

Апрача атак супроць ваенных аб'ектаў Італіі камандаванне ваенна-паветранымі сіламі саюзнікаў ставіць перад сабою і другую задачу—граміць ваенна-марскія і ваенна-паветраныя базы ворага. За апошні час англійская і амерыканская авіяцыя значна ўзмацніла свае налёты на астравы Сіцылію, а таксама Сардынію, Пантэлерыю і Лампедуза, дзе знаходзяцца ваенна-марскія і паветраныя базы Італіі.

Масіраваныя, нарастаючай магутнасці налёты на ваенныя аб'екты Сіцыліі набываюць асаблівае значэнне зараз, калі вялікія сілы нашых саюзнікаў, якія сканцэнтраваны ў басейне Міжземнага мора, амаль ушчыльную наблізіліся да гэтага італьянскага вострава.

У паветранай вайне супроць Італіі дзеянні авіяцыі саюзнікаў маюць некаторыя асаблівасці. Перш за ўсё—гэта тактыка масіраваных паветраных удараў. Другой асаблівасцю з'яўляецца—паўторнасць аднаго за другім удараў з паветра па адным і тымжа аб'екту.

Паступова павялічваючы колькасць баявых самалётаў на паўночна-афрыканскім плацдарме і пашыраючы там сетку авіяцыйных баз і пасадачных пляцовак, авіяцыя саюзнікаў у ходзе актыўных паветраных баёў заваявала перавагу ў паветры ў зоне дзеяння сухапутных армій. Потым, у выніку сістэматычных удараў па італа-германскіх аэрадромах на востраве Сіцылія, у паўднёвай частцы Апенінскага паўвострава і вострава Сардынія, англійская і амерыканская авіяцыя заваявала перавагу на ўсёй паветранай прасторы гэтага тэатра ваенных дзеянняў.

С. РАГОВІЧ.

Міжнародная інфармацыя

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ САЮЗНІКАЎ

У ноч на 30 мая бамбардыроўшчыкі саюзнікаў атакавалі Неаполь, Сардынію і Пантэлерыю. На Пантэлерыі, у выніку прамых пападанняў бомбаў у вызначаныя аб'екты, узніклі пажары. На Сардыніі бомбамі пашкоджаны розныя партавыя збудаванні, докі і чыгуначнае будаўніцтва.

ЭВАКУАЦЫЯ НЯМЕЦКІХ ШПІТАЛЯЎ З ПАЎДНЁВАЙ ІТАЛІІ

Асобы, якія прыязджаюць у Швецыю з Германіі, паведамляюць, што немцы спешна эвакуіруюць з Італіі шпіталі для нямецкіх салдат сумесна з усім абслугоўваючым персаналам.

ПРЫБЫЦЦЁ КАНАДСКІХ ВОЙСК У АНГЛІЮ

Па паведамленню агенцтва Канадзіен Прэс, у Англію прыбылі новыя падмацаванні для канадскай заморскай арміі.

ДАЛУЧЭННЕ ФРАНЦУЗСКАЙ ЭСКАДРЫ Ў АЛЕКСАНДРЫІ ДА САЮЗНІКАЎ

Французская эскадра, якая знаходзіцца ў Александрыі (Егіпет) далучылася да саюзнікаў. У склад эскадры ўваходзяць адзін лінкор, чатыры крэйсеры, тры мінаносцы і падводная лодка.

РОСТ ПЕСІМІЗМА І НЯВЕР'Я Ў ПЕРАМОГУ Ў ГІТЛЕРАЎСКАЙ ГЕРМАНІІ

У горадзе Мангейме (Германія) выступіў з прамовай адзін з відных гітлераўскіх кіраўнікоў—«гаўляйтар» Вагнер. Яго прамова прасякнута пачуццём жаху і трывогі ў сувязі з растучым сярод насельніцтва нявер'ем у перамогу і распаўсюджваннем песімістычных настрояў. Вагнер заявіў, што многія немцы «ахоплены трывогай і сумненнямі. Многія перажываюць душэўны крызіс, у некаторых з іх такія душэўныя перажыванні прыводзяць да поўнага маральнага крушэння». Вагнер не змог утаіць, што і ў самой гітлераўскай партыі ўзмацняюцца настроі песімізма і адчаю.

ФАШЫСЦКІ ТЭРОР У ВАРШАВЕ

У Лондане атрыманы весткі аб тым, што ўжо звыш трох тыдняў штурмавыя атрады і часці германскай арміі вядуць сапраўдную асаду яўрэйскага гето ў Варшаве і абстрэльваюць яго з гармат. Нямецкія самалёты скідаюць на кварталы гето цэлы град фугасных і запальваючых бомб. Насельніцтва гето наносіць адказныя ўдары немцам, падпальваючы прамысловыя прадпрыемствы і германскія склады ваеннага снаражэння.

ПОЛЬСКІЯ ПРОФСАЮЗНЫЯ ДЗЕЯЧЫ Ў ЗША ПАТРАБУЮЦЬ СТВАРЭННЯ НОВАГА ПОЛЬСКАГА ЎРАДА

Група дзеячаў профсаюзаў і другіх амерыканскіх грамадзян польскага паходжання апублікавала заяву, у якой патрабуе арганізацыі новага польскага ўрада, які разумеў-бы сапраўдныя задачы народнай вайны і сваю адказнасць за агульную справу Аб'яднаных нацый. Адабраючы рашэнне Совецкага Саюза аб спыненні адносін з польскім урадам, прадстаўнікі гэтай групы заяўляюць, што большасць польскага народа патрабуе безагаворачнай капітуляцыі дзяржаў восі.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
А1218.